

Turun kotouttamisohjelmaan 2022 - 2025 annetut lausunnot

Kooste

Tuija Väyrynen, maahanmuuttotyön
koordinaattori, 5.4.23

Saapuneet lausunnot 5.4.2023

- Kerro kantasi palvelu 31.3.2023 mennessä, 51 kommenttia
- Turun kotouttamisohjelmaan Monikulttuurinen päivähoito, koulu ja koti ry:n kommentit, 31.3.2023
- Siirtolaisuusinstituutti, 31.3.2023
- Keskusvaalilautakunta, 28.3.2023
- Kaupunkiympäristölautakunta, 23.3.2023
- Monikulttuurisuusneuvosto, 23.3.2023
- Liikuntalautakunta, 20.3.2023
- Kulttuuri- ja nuorisolautakunta, 16.3.2023
- Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, 10.3.2023
- Kasvatus- ja opetuslautakunta, 28.2.2023
- Kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta, 23.2.2023
- Lisäksi: VARHalle on annettu lausuntoaikaa 11.4.2023 asti (kirjaamoon)

Kerro kantasi palvelun kommentit

- **51 kommenttia, joista:**
 - Nykytila: 7 kommenttia,
 - Terveys: 5 kommenttia,
 - Aineellinen hyvinvointi: 1 kommentti,
 - Osaaminen: 10 kommenttia,
 - Työnteke ja työelämä: 1 kommentti,
 - Elinympäristö: 1 kommentti,
 - Sosiaalinen hyvinvointi ja sosiaaliset suhteet: 3 kommenttia,
 - Turvallisuus: 3 kommenttia,
 - Ääni yhteiskunnassa ja ympäristö: 2 kommenttia,
 - Vapaa sana: 8 kommenttia.

Koordinaattorille annettuja toiveita yhteistyötahoilta

- Ulkoasua pitää selkeyttää ja yksinkertaistaa niin, että tavoitteet ja toimenpiteet sekä vastuutahot näkee selkeästi, esimerkiksi taulukosta
- Koko monikulttuurisuustyön johtaminen, toimenpiteiden seuranta ja kehittäminen on kuvattava selkeästi ohjelmaan
- Ohjelmassa on paljon tieteellisyyttä ja heikommalla suomen kielellä ei pysty kommentoimaan saati lukemaan, vaatii korkeamman tason koulutusta
- Elinvoiman osuus pitää ottaa mukaan selkeämmin kokonaisuuteen
- Koulutus- ja työperusteisen muukielisen väestön kotoutumisen edistäminen tulisi kuvata nykyistä selkeämmin ohjelmaan

Nykytila

- Kotouttamisohjelma-nimestä pitää luopua; koko sanasto pitää käydä läpi ja tehdä siitä johdonmukainen sekä vältettävä käyttämästä syrjiviä ja toiseuttavia sanoja. Nyt tekstissä vilisee rinnakaisilmauksia "maahanmuuttaja", "muunkielinen", "maahanmuuttotustainen", "monikulttuurinen" jopa "toisen polven maahanmuuttaja"! Nyt olisi syytä valita yksi neutraali ilmaus, jolla viitataan kotouttamisohjelman kohderyhmään. Lisähuomatus, että "toisen polven maahanmuuttajia" ei ole olemassakaan.
- Vanhentunutta tietoa ulkomaalaistoimiston toiminnasta. Tilapäistä suojelua saavien tilanne kuvattava nykytilan mukaiseksi. Ohjelmatekstissä on epäselvyyksiä. Pakolaistaustaisten palveluiden kuvaus kirjoitettava uusiksi.
- Yhdistyksen tekemää työtä sekä kunnan ja yhdistyksien sekä seurojen välistä yhteistyötä voisi kuvata nykyistä selkeämmin.
- Kymmenien sivujen pituisen ohjelman kahlaaminen käy työstä.
- Palveluissa olisi hyvä huomioida paitsi asiakkaiden kieli, myös kansalaisuus. Lähtömaissa olevat konfliktit eri kieli- ja uskontoryhmien sekä eri kansalaisuuksien välillä ovat olemassa myös Suomessa, vaikka ne välittyvätkin hyvin hienovaraisesti esimerkiksi juuri eriarvoisena kohteluna. Olisi tärkeää varmistaa, ettei tätä eriarvoista kohtelua toteuteta Turun kaupungin palveluissa.

Nykytila

- Meidän tulee varmistaa, että kaikilla alueilla on pätevät työntekijät ja toimijat ohjaamassa monikielisiä asiakkaita. Tarvittaessa tämä tulee mahdollistaa esimerkiksi taloudellisin resurssein.
- Terminologia tulee yhdenmukaistaa. Termi maahanmuuttajataustainen tulee poistaa toiseuttavana ilmaisuna. Parempi termi on esimerkiksi monikielinen.
- Työnjaon selkeytys ja tarkempi kuvaaminen tarpeen eli mikä taho on vastuussa mistäkin.
- Pitäisi määritellä ohjelman toimenpiteiden ja tavoitteiden vastuutahot nykyistä paremmin ja samoin selkeämmät mittarit, kuinka seurataan, kuka seuraa toteutumista jne.
- Nykyinen teksti antaa väärän kuvan Turun kotoutumistoimista - jos lukija ei palaa aiheen pariin, saattapi jäädä melkoisen erikoinen käsitys asiasta.

Nykytila

- Niissä kohdissa ohjelmaa, joissa vastuutahoksi on mainittu hyvinvointialue, tulisi neuvotella hyvinvointialueen toimijoiden kanssa sekä kehittää toimenpiteet yhdessä. Tällä mahdollistettaisiin palvelujen tarkoituksenmukaisuus ja sujuvuus sekä poistettaisiin mahdolliset päällekkäisyydet.
 - Ohjelmassa tulisi kiinnittää enemmän huomiota lasten ja nuorten kotoutumisen edistämiseen.
 - Ohjelmassa esitetyille toimenpiteille tulisi luoda selkeät mittarit toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaamiseksi
 - Ohjelmassa tulisi olla toimenpiteitä väestöryhmien välisten hyvinvointi ja terveyserojen kaventamiseksi
 - Segregaation purkamisen lisäksi ohjelmassa tulisi olla toimenpiteitä eriarvoisuuden lieventämiseksi palveluiden ja palveluverkoston kautta. Joitain toimenpiteitä on sijoitettu alaotsikkoon "Asuinalueiden turvallisuusriskien vähentäminen". Tämä näkökulma asiaan on liian suppea.
 - Ohjelmassa on useita toimenpiteitä (esim. Perheväkivallan vähentäminen), joissa yhteistyö hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa on tärkeää, osittain jopa välttämätöntä, joten ohjelmakaudella tulisi panostaa näiden yhteistyökuvioiden kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen.
 - Päivitettävää versiota tehdessä kaupungin tulisi kuulla sekä itse kohderyhmää että kotoutumisen edistämisen parissa työskentelevää laajaa verkostoa.
- Ohjelman alkupuolen klusterianalyysin tulokset jättivät lukijalle runsaasti kysymysmerkkejä. Lukija ei pysty arviomaan tulosten merkitystä ja painoarvoa, koska tutkimuksen toteuttamisprosessia ja kuvausta tutkimuksen luotettavuudesta ei avata.

Nykytila

- Kokonaisuudessaan ohjelmateksti vaikuttaa viimeistelemättömältä.
- Mukana on vanhentunutta terminologiaa (vrt. Kotoutumisen sanasto, <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163545>) ja eri ajankohtina kirjoitettua tietoa (esimerkiksi liittyen Varhaan ja Ukrainan sotaa paenneiden oikeuksiin).
- Eri asiakokonaisuuksien painotus tuntuu sattumanvaraiselta. Toimenpiteiden mittarit ja toimenpiteiden seurannan ja arvioinnin toteuttaminen jäävät osin kovin löyhiksi.
- Selvityksessä on tunnistettu tärkeitä koulutus- ja työllistymispolkujen pullonkauloja, sekä esitetty näihin liittyvien palvelupolkujen parantamisehdotuksia. Monen muun hyvinvoinnin kannalta tärkeän osa-alueen näkökulma ja toimenpiteet tuntuvat kovin suppeilta, esimerkiksi eriarvoisuutta ja osattomuutta tuottaviin rakenteellisiin ongelmiin ehdotetaan lähinnä viestinnällisiä toimenpiteitä.
- Maahanmuutto Suomeen tulee tulevaisuudessa olemaan tärkeää yhteiskunnan toimivuuden kannalta - ja siten myös Turussa. Tulijoiden tukeminen asettautumisessa, työllistymisessä ja muussa osallisuudessa yhteiskuntaan sekä hyvinvoinnin tukeminen on tärkeää niin yksilöiden kuin yhteiskunnan kannalta.

Nykytila

- Järjestöissä on paljon asiantuntemusta, jota voisi hyödyntää kotoutumisen edistämisessä. Tähän nähden järjestöyhteistyön toimenpide-ehdotukset ovat varsin suppeat (so. rekisterin perustaminen) eivätkä varsinaisesti kuvaa yhteistyötä järjestökentän ja kaupungin välillä.
- Kun yksittäisiä toimenpiteitä lähdetään toteuttamaan, tulisi kaupungin ottaa sekä itse kohderyhmää että kotoutumisen edistämisen parissa työskentelevää laajaa verkostoa mukaan tähän työhön yhteistoiminnallisella tavalla.
- Ilahduttavia avauksia ohjelmassa on myös paljon. Esimerkiksi asumisen segregoitumiseen ja työelämään liittyvän rasismien puuttumiseen liittyvät toimet ovat tervetulleita.
- Käsillä oleva kotouttamisohjelman luonnos ei juurikaan aseta kotoutumiseen liittyviä tavoitteita, vaan on enemmänkin toiminnan kuvausta.
- Ensinnäkin, luettavuuden kannalta ohjelma kaipaa johdantoa, selkeämpää sisällöllistä jäsentelyä sekä tekstin oikolukua. Toiseksi, tekstissä on epätarkkuutta käsitteissä, esimerkiksi muunkielinen ja maahanmuuttaja.

Nykytila

- On tärkeää tuoda selkeästi esiin kotouttamisohjelman tausta. Ohjelman alussa viitataan tämänhetkiseen kotoutumista edistävään lakiin (2010), mutta jo siinä yhteydessä tulisi ehdottomasti tuoda esille myös tekeillä oleva lakimuutos (kotoutumislain kokonaisuudistus, KOTO24) sekä jo vuonna 2023 tehtävät uudistukset, jotka liittyvät kuntien ja hyvinvointialueiden väliseen työn- ja vastuunjakoon (ks. esim. <https://kotoutuminen.fi/kotoutumislain-muutokset-2023>) Nämä vaikuttavat keskeisesti siihen, miten Turussa järjestettäviä palveluita tuotetaan ja koordinoidaan.
- Yleisesti ohjelman teossa olisi voitu hyödyntää kotoutumiseen liittyvää, monitieteistä tutkimusta käytännön työn kuvailussa ja edelleen kehittämisessä. Osana laajempaa kotoutumisen ymmärrystä olisi tärkeää tuoda esiin, että maahanmuuttajat ovat laaja kirjo eri perustein Turkuun muuttaneita erilaisia yksilöitä. Palveluiden tulisi vastata näihin muuttuviin, yksilöllisiin tarpeisiin.
- Tutkimuksen näkökulmasta ohjelman alku on ongelmallinen, etenkin sivulta 6 alkavan klusterianalyysin osalta. Analyysiä ei ole avattu ja sen 10 ryhmää ovat osittain leimaavia, esimerkiksi kansalaisuuksittain, kieliryhmittäin tai elämäntilanteisiin liittyen.
- Sivulla 23 on kirjoitettu, että “tilapäinen suojelu eroaa muista turvapaikkapäätöksistä...”. Tilapäisen suojelun päätöstä ei tehdä turvapaikkaprosessissa, minkä vuoksi lause on epälooginen.

Nykytila

- Sivulla 19 todetaan, että Turun filharmoninen orkesteri järjestää vuodessa kaksi varsinaista tapahtumaa maahanmuuttajille; mutta miksi lokeroida maahanmuuttajien toimintaa erilleen?
- Sivulla 21 kuvataan järjestöjä (kolmas ja neljäs sektori), mutta puuttuu tarkempi kuvaus siitä, miten kaupunki voi tukea tätä toimintaa.
- Kokonaisuudessaan Turun kaupungin kotouttamisohjelman luonnos kaipaa asiantuntevaa viimeistelyä. Lisäksi ohjelma kaipaa perusteellista puhtaaksikirjoittamista ja viimeistelyä.
- Kielenkäytön tulisi edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaupungin kaikkien asukasryhmien välillä.
- Turun kaupungin maahanmuuttajien kotouttamisohjelman 2022-2025 viitekehyksenä toimivat Turun kaupunkistrategia: Turku 2030-luvulla (KV 14.2.2022), kaupunkistrategiaa konkretisoiva pormestariohjelma (Pormestarien Turku – toiminnan vuosikymmen) sekä kuluvan valtuustokauden kärkihankkeet (KH 17.1.2022), erityisesti Yhteisöllisyyden, osaamisen ja asuinalueiden tasapainoisen kehityksen kärkihanke Näkökulmana kotouttamisohjelmassa on Uuden Turun ihmislähtöisen ja yhteisvaikuttavan johtamisen toteuttaminen.

Nykytila

- Kotouttamisohjelman toimenpiteet pohjautuvat laajaan maahanmuuttajaväestöstä kerättyyn tietopohjaan, josta erityisesti kotoutujan tarpeita kuvaava hyvinvointitutkimukseen perustuva Gofore Oy:n klusterianalyysi tarjoaa näkökulman erilaisiin kotoutumisen polkuihin ja profiileihin. Tämä on olennaista tietoa, kun valitaan toteutettavia toimenpiteitä ja määritellään niiden kohdentamista mahdollisimman vaikuttavalla tavalla.
- Kotouttamisohjelma kuvaa kattavasti Turun palvelut maahanmuuttajille ja muunkielisille. Kuitenkin kohta 3.9 Hyvinvointipalveluissa ulkomaalaistoimisto kotouttaa pakolaisia kaipaava päivitystä sote-palveluiden siirryttyä vuoden vaihteessa Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vastuulle. Myös kohta 4. Maahanmuuttoasioissa suuria muutoksia tulee kokonaisuudessaan päivittää ajan tasalle sekä hyvinvointialueen että lakiuudistusten osalta.
- Digitaalisia järjestelmiä ja niiden yhteiskäyttöisyyttä käsitellään kohdassa 3.13 kolmannen sektorin toimijoiden osalta ja kohdassa 4.1 kotoutumissuunnitelman ja sosiaalihuoltolain mukaisen palvelutarpeen yhteensovittamisen osalta, ja molempien välttämättömyys todetaan. Kaupunkitasoisesti on käynnissä kaikkikanavaisen asiakasohjauksen ja asiointitilin kehittäminen sekä siihen liittyvien taustajärjestelmien, muun muassa asiointitiedon hallinta. Koto-ohjelman toimenpiteisiin tulee sisällyttää digitaalisten järjestelmien kehittäminen ja käyttöönotto kotoutumiseen liittyen.

-

-

Nykytila

- Kotouttamisohjelmassa puhutaan Turun kaupungin maahanmuuttajapalveluista ja Turku International House -brändistä. Näiden kahden välinen toiminnallinen ero ei käy kuitenkaan selvästi ilmi. Jotta olisi lukijalle ja toimijoille selvää, mitä toimintaa tapahtuu Turun kaupungin maahanmuuttajapalveluiden nimissä ja mitä toimintaa Turku International House Turku -brändin alla, tulisi toiminnot kuvata tarkoituksenmukaisella tavalla osana kotouttamisohjelmaa.
- Ohjelman kohta 5. Kotouttamisohjelman toimenpiteet on Stiglizin hyvinvointimallin mukaisesti jaoteltu kahdeksaan eri alaotsikkoon, joiden alle toimenpiteet on ryhmitelty. Toimenpiteitä on yhteensä 33 Toimenpidekokonaisuus on laaja, ja useimmille toimenpiteille on lueteltu useita eri vastuutahoja. Jotta kokonaisuus olisi seurattavissa ja koordinoitavissa, tulisi jokaiselle toimenpiteelle määritellä päävastuutaho. Toteutumisen varmistamiseksi vastuutahojen kanssa tulisi ennen päätöksentekoa varmistaa, että toteutukseen on riittävät resurssit. Lisäksi päävastuutahoksi toteutuksen varmistamisessa ja seurannassa tulee nimetä Turun kaupungin maahanmuuttajapalvelut. Tässä yhteydessä tulisi vielä arvioida toimenpiteiden vastaavuutta Goforen tutkimuksessa muodostettuihin klustereihin ja organisaation mahdollisuuksia toteuttaa ne kaikki sekä seurata niiden vaikutuksia ja vaikuttavuutta.

Nykytila

- Yhteiskunnassamme on kriittisiksi menestystekijöiksi tunnistettavia haasteita, joiden ratkaisemisessa meidän on pakko onnistua lyhyemmällä ja pidemmällä tähtäimellä. Nämä koskettavat myös Turun kaupunkia. Kotouttamisohjelmaan liittyen näitä haasteita ovat erityisesti syrjäytymisen ehkäiseminen, lasten ja nuorten laaja-alainen hyvinvoinnin edistäminen ja nuorten pahoinvoinnin väkivaltaisen oireilun vähentäminen. Näitä haasteita on toimenpiteissä käsitelty pirstaleisesti, mutta kokoava näkemys toimenpiteistä ja mittareista puuttuu.
- Kotoutumisen tukemisessa ja edistämisessä on huomioitava koko ekosysteemi eli kaupungin lisäksi järjestöt ja yhdistykset, seurakunnat, hyvinvointialueet, muut viranomaiset, vapaaehtoistyö ym. Tätä tulisi koto-ohjelman toimenpiteissä tarkastella kokonaisuutena.
- Turun kaupungin kotouttamisohjelma on muokattava suuntaan, jossa kotoutumisen vastuu siirtyy enemmän yhteiskunnalta yksilölle. Toimenpiteitä ja mittareita pitää tarkastella uudelleen siten, että aidot edellytykset onnistuneelle kotoutumiselle ovat mahdollisia.
- Kotouttamisohjelman toteutumista seurataan ja kotoutumisen edistymisestä informoidaan toimielimiä säännöllisesti. Kotouttamisen toimenpiteitä tarkastellaan tarvittaessa uudelleen.

Nykytila

- Suunnitelmassa ei ole mainittu joukkoliikennettä tai palvelujen saavutettavuutta, joka on hyvin oleellinen osa palvelujen toteutumista. Joukkoliikenne on monelle maahanmuuttajalle ainoa keino saavuttaa edellä mainitut palvelut fyysisesti
- Nykyisin Seudullisen joukkoliikenteen asiakaspalvelu toteutetaan osana suunnitelmassa mainitun Kauppatorin Monitorin palvelua. Monitorissa neuvotaan maahanmuuttajia myös joukkoliikenteen käyttämisessä. Lisäksi Fölin Internet-sivut tarjoavat tietoa joukkoliikenteestä myös englanniksi. Tietoa joukkoliikenteen palveluista on siis saatavilla myös eri kielillä.
- Joukkoliikenteellä on merkittävä rooli siinä, miten maahanmuuttajat saavuttavat liikunta-, kulttuuri- ja muut harrastuskohteet. Joukkoliikenne mahdollistaa liikkumisen eri alueille, joten elintaso ja tulostaso ovat siitä riippuvaisia. Osaamista hankintaan kouluista, ja linja-autot kuljettavat suuren määrän oppilaita jokaisen asteen kouluihin päivittäin. Joukkoliikenne helpottaa yritysten mahdollisuuksia palkata työntekijöitä, ja moni ulkomailta työn perässä Turkuun tuleva maahanmuuttaja ei työllistyisi ilman töihin kuljettavaa linja-autoa. Joukkoliikenteellä on myös merkittävä rooli segregaaation vähentämisessä, koska erityisesti heikommassa asemassa oleville joukkoliikenne on usein ainoita keinoja saavuttaa kaupunkiseutu nopeasti ja edullisesti. Joukkoliikenne tarjoaa kaikille alueen asukkaille tasavertaisen ja edullisen tavan liikkua. Liikkuminen on edellytys, jos halutaan ehkäistä yksinäisyyttä, syrjäytymistä, rasismia tai tarjota mahdollisuuksia olla osana yhteiskuntaa tai vaikuttaa poliittisesti

Nykytila

- Joukkoliikenne, liikkuminen ja palveluiden fyysinen saavutettavuus tulisi ottaa paremmin mukaan Turun kaupungin kotouttamisohjelmaan 2022-2025. Lausunnossa on nostettu esille kohtia, miten joukkoliikenne vaikuttaa lähes kaikkiin ohjelmassa mainittuihin toimenpiteisiin. Maahanmuuttajien kohdalla toimivan joukkoliikenteen olemassa olo korostuu kantaväestöön nähden, esim. oman auton käyttömahdollisuuksien ollessa rajoitetumpia. Ilman toimivaa joukkoliikennettä ohjelman toimenpiteet eivät toteudu, tai ne toteutuvat puutteellisesti. Lisäksi on hyvä huomioida, että joukkoliikenne on myös merkittävä työllistäjä alueella, ja Fölin reilusta 500 kuljettajasta n. puolet on nykyisin maahanmuuttajataustaisia.
- Joukkoliikenteen ja muiden liikkumispalveluiden merkittävän roolin vuoksi olisi perusteltua lisätä ohjelmaan oma toimenpide saavutettavuudesta. Sen lisäksi, että joukkoliikenne on merkittävässä roolissa automaattisesti, voidaan sitä käyttää myös tehokkaana työkaluna muissa toimenpiteissä. Maahanmuuttajien liikkumisen tukeminen on tehokas keino edesauttaa ohjelman tavoitteiden toteutumista.
- Kotouttamisohjelmassa luvuissa 3.2.-3.5. sekä 3.8. esitetyt tiedot ovat pääsääntöisesti oikeat. Kotouttamisohjelman kirjoittamisen aikana maahanmuutto lisääntyi voimakkaasti erityisesti työperäisen maahanmuuton ja Ukrainasta tuleen pakolaisuuden vuoksi. Esimerkiksi perusopetuksen valmistavan opetuksen määrä kolminkertaistui vuoden 2022 aikana

Nykytila

- Kasvatus- ja opetuslautakunta toteaa, että kaksi tärkeintä tekijää kotoutumisen onnistumisessa ovat maahanmuuttajien määrä ja kulttuurinen etäisyys. Resurssien jatkuva lisääminen kotouttamistoimiin ei ole taloudellisen tilanteen takia mahdollista, eikä se auta ratkaiseman koulujen ja asuinalueiden eriytymisen taustalla olevia ongelmia. Mikäli haitallisen kehityksen suuntaa ei saada muutettua, maahanmuuttajien määrän kasvu ja haitallinen väestökehitys johtavat väistämättä havaittujen ongelmien, kuten syrjäytymisen, työttömyyden ja rikollisuuden entistä nopeampaan eskaloitumiseen
- Lisätään tekstiin: Kasvatus- ja opetuslautakunta toteaa; Kotolain kokonaisuudistuksen myötä kunnalle esitetyt tehtävät ovat osin päällekkäisiä suhteessa hyvinvointialueeseen, eivätkä kunnille maksetut korvaukset vastaa palvelutuotannosta aiheutuneita kustannuksia. Turun kaupungin tulee vaikuttaa valtiovallan suuntaan, jotta kustannukset korvattaisiin täysmääräisesti ja kotoutumislakiin jääneet epäkohdat saadaan korjattua
- ”Kasvatus- ja opetuslautakunnan perussuomalaiset katsovat, että Turun kaupungin kotouttamisohjelmaa tulee muokata suuntaan, jossa lukuisten tukitoimien lisäksi myös maahanmuuttajien oma vastuu kotoutumisesta huomioitaisiin nykyistä paremmin. Katsomme, että keskeisimmät tekijät kotoutumisen onnistumisessa määrittävät tekijät ovat maahanmuuttajien määrä ja heidän kulttuurieronsa vastaanottoaahan nähden. Resurssien jatkuva lisääminen kotouttamistoimiin ei ratkaise koulujen ja asuinalueiden eriytymisen taustalla olevia ongelmia eikä se ole edes taloudellisen tilanteen takia edes mahdollista

Nykytila

- Perussuomalaiset huomauttaa myös, että kotoutumislakiuudistuksen myötä kuntien ja hyvinvointialueiden tehtäväjakoon on tulossa osittain päällekkäisyyksiä, eivätkä kunnille maksettavat laskennalliset korvaukset riitä kattamaan palvelutuotannosta aiheutuvia kustannuksia.
- Keskusvaalilautakunta keskittyy lausunnossaan kotouttamisohjelmaan keskusvaalilautakunnan tehtävien näkökulmasta. Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kunnassa. Näin ollen keskusvaalilautakunta pitää tärkeänä osana maahanmuuttajien kotouttamista sellaiset toimenpiteet, jotka edistävät demokratian tuntemista sekä rakentavat maahanmuuttajien luottamusta suomalaiseen yhteiskuntaan.
- Turun kaupungin maahanmuuttajien kotouttamisohjelmassa 2022–2025 on todettu kohdassa 5.8 (s. 46), että Turun maahanmuuttajien hyvinvointikyselyyn vastanneista kolmannes oli äänestänyt edellisissä kunnallisvaaleissa ja kaksi kolmesta ei ollut äänestänyt. Kotouttamisohjelmassa ei kuitenkaan ole pureuduttu niihin toimenpiteisiin, joilla saattaa olla vaikutusta matalan äänestysaktiivisuuden nostattamiseen. Lisäksi huomioitavaa on se, että äänioikeus määräytyy eri vaaleissa eri tavalla, eikä kaikilla henkilöillä ole äänioikeutta lainkaan. Myös tietoisuutta tulisi lisätä siitä, miten henkilö voi asettua ehdolle eri vaaleissa.

Nykytila

- Keskusvaalilautakunta on valmis edistämään tietoisuutta vaaleista sekä sitä, miten Suomessa äänestetään. Kotouttamisohjelmassa on tärkeää tuoda selvemmin esille se, miten yksilön ääni tulee kuuluviin. Säännönmukaisissa vaaleissa tämä edellyttää muun ohella äänioikeuden tuntemusta, vaalisalaisuuden merkitystä yksilön äänestystapahtumassa, sekä demokratian tuntemusta yhteiskunnassamme.
- Keskusvaalilautakunta on pitänyt tärkeänä tukea kasvatuksessa, opetuksessa ja oppilaitoksissa järjestettäviä omia vaaleja. Myönteisenä kehitysaskeleena on, että varhaiskasvatuksessa on järjestetty lapsille suunnattuja ”vaaleja” leikkien avulla ja kouluissa järjestetty vaaleja esimerkiksi eri tehtäviä varten. Tämä on omiaan lisäämään lasten kiinnostusta ja tietoisuutta vaaleja kohtaan.
- Keskusvaalilautakunta on suhtautunut toimintansa ohella myönteisesti ja kannustavasti esimerkiksi oppilaitoksista saapuneihin yhteydenottoihin. Keskusvaalilautakunta on avustanut oppilaitoksia esimerkiksi lainaamalla vaalikalusteita ja antamalla opastusta vaaleista. Kotouttamisohjelman toimenpiteiden kohteena ovat kuitenkin erityisesti sellaiset henkilöt, jotka eivät ole olleet lainkaan suomalaisen varhaiskasvatuksen tai koulutuksen piirissä

Nykytila

- Kotouttamisohjelmassa tulisi pureutua laajemmin niihin toimenpiteisiin, joilla saatetaan maahanmuuttajien tietoon demokratian toteutuminen yhteiskunnassa. Kotouttamisohjelmaan ehdotetaan konkreettisia toimenpiteitä tietoisuuden lisäämisestä Suomessa järjestettävistä säännönmukaisista vaaleista, demokratiasta ja päätöksenteosta. Keskusvaalilautakunta pitää tärkeänä myös kielitaidon, lukutaidon ja kirjoitustaidon kehittäviä toimenpiteitä, jotta äänioikeutettu henkilö voi käyttää täysimääräisesti hänelle kuuluvaa perusoikeuttaan, äänestys-oikeutta.
- Kotouttamisohjelma on tarkoitettu maahanmuuttajat mukaan lukien kaikkia kuntalaisia varten, mikä tuli huomioida ohjelman kieli- ja ulkoasussa. Kotouttamisohjelma voisi olla laadittu esimerkiksi selkokielellä. Kielelliseen ilmaisuun pitäisi muutenkin kiinnittää huomiota, jotta maahanmuuttoa ei esitetä negatiivisessa valossa tai luoda negatiivista luokittelua. Esimerkiksi muun kielisten työttömyys ei ole sairaus, johon tarvitaan täsmälääkettä, vaan tarvitaan monipuolisia toimenpiteitä heikon työllisyystilanteen parantamiseksi. Kotoutumisohjelmassa käytettävä terminologia on hyvä tarkistaa, jotta asioista puhutaan samoilla ja oikeilla termeillä.

Nykytila

- Ohjelman kohdassa 5 kotouttamisohjelman toimenpiteet on ryhmitelty Stiglizin hyvinvointimallin mukaisesti kahdeksan eri alaotsikon alle. Toimenpidekokonaisuus on laaja. Toimenpiteitä on yhteensä 33 ja useimmille toimenpiteille on lueteltu useita eri vastuutahoja. Osassa toimenpiteitä vastuutaho on epäselvä. Esimerkiksi 5.7.2. ja 5.7.3. on mainittu nuorten palvelut. Tarkoitetaanko tällä nuorisopalveluita vai yleisesti kaikkia Turun kaupungilla toteutettavia nuorille suunnattuja palveluita? Tällä hetkellä osa toimenpiteissä mainituista vastuutahoista eivät sovellu ko. toimenpiteeseen. Esimerkiksi nuorisopalvelut ovat yhtenä vastuualueena kohdassa 5.7.3. perheväkivallan vähentämisessä, mikä ei normatiivisesti kuulu nuorisopalveluiden vastuisiin. Kokonaisuuden seurattavuuden ja koordinoitavuuden vuoksi, tulisi jokaiselle toimenpiteelle määritellä yksi selkeä päävastuutaho, jolla on päävastuu toimenpiteen toteutumisesta ja jonka toimintaan toimenpide sisältyy. Toteutumisen varmistamiseksi vastuutahojen kanssa tulisi ennen päätöksentekoa varmistaa, että toteutukseen on riittävät resurssit

Nykytila

- Jotta toimenpiteiden toteutumista voidaan seurata, tarvitaan myös oikeanlaisten mittareiden kohdentaminen toimenpiteisiin sopiviksi. Kotouttamisohjelmassa olevat mittarit ovat melko ylimalkaisia, joten niiden avulla on vaikea todentaa toimenpiteiden etenemistä. Pitäisi tarkentaa, miten toimenpiteitä on tarkoitus mitata. Määritelty vastuutaho voisi olla määrittelemässä sopivat mittarit toimenpiteelle. Toimenpiteitä ja mittareita pitää tarkastella uudelleen siten, että edellytykset onnistuneelle kotoutumiselle ovat mahdollisia. Toimenpiteissä on hyvä myös varmistaa kotoutumisen tukeminen, jotta toimenpiteet eivät luo luokittelua asukasryhmien välille tai mahdollisesti turvallisuusriskejä, kuten kohdissa 5.1.1. ja 5.8.3
- Vapaa-ajan palvelukokonaisuutta voitaisiin hyödyntää esitettyä laajemminkin ja monipuolisemmin osana toimenpiteitä kotouttamisen tukena. Toisaalta taas toimenpiteet ovat irrallisia palvelualueiden perustoiminnasta sekä niiden kehittämisestä. Muun muassa kohdassa 5.6.1. mainittu Suomi tutuksi-palvelu on toiminut jo usean vuoden ajan ja on mahdollisesti tulossa pakolliseksi osaksi koulujen S2 opinto-ohjelmaa. Kohdassa 5.6.3. mainittua palveluiden kehittämistä suunnitellaan ja kehitetään jo nyt vapaa-ajan palvelukokonaisuudessa kohderyhmiä osallistamalla. Kohdassa 5.8.1. käsitellään maahanmuuttajien kuulemistä, joten pitäisi ottaa huomioon myös nuorisovaltuuston rooli toimenpiteessä, jotta saadaan myös maahanmuuttajanuorten äänet kuuluviin.

Nykytila

- Niin Turun kaupungissa kuin yhteiskunnassa yleisestikin on tunnistettavia haasteita, joita pitäisi ratkaista ja joihin pystytään vaikuttamaan myös kotouttamisohjelman toimenpiteillä. Kotouttamisohjelmaan liittyen näitä haasteita ovat erityisesti syrjäytymisen ehkäiseminen, lasten ja nuorten laaja-alainen hyvinvoinnin edistäminen sekä nuorten pahoinvoinnin väkivaltaisen oireilun vähentäminen. Toimenpiteissä näitä haasteita on käsitelty pirstaleisesti, mutta näihin tarvittaisiin kokoava näkemys toimenpiteistä sekä mittareista.
- Kotoutumisen tukemisessa ja edistämisessä pitäisi hyödyntää laajemmalti jo käytössä olevia verkostoja. Kaupungin lisäksi kotoutumista tukevat muun muassa erilaiset järjestöt ja yhdistykset, seurakunnat, hyvinvointialueet sekä muut viranomaiset. Tätä tulisi kotoutumisohjelman toimenpiteissä tarkastella laajana kokonaisuutena.

Nykytila

- Kotouttamisohjelmassa on mainittu osana Vapaa-ajan palveluiden kokonaisuutta myös liikuntapalvelujen palvelut kotoutumisen tukena (3.11.). Tämän kappaleen terminologiaa tulisi myös täsmentää, sillä monet maahanmuuttajat ovat jo suomalaisia. Muuten kuvaukseen liikuntapalveluiden toiminnoista ei ole huomautettavaa, sillä liikuntapalveluiden toiminta on suunnattu kaikille kuntalaisille. Joissakin palveluissa on huomioitu monikulttuurisista taustoista tulevien erityistarpeita, mutta monikulttuuriset ryhmät (esim. iMove kerhot, Mihi-tyttöjen vuorot) on tarkoitettu kaikille turkulaisille. Erikseen naisille ja miehille on tarjolla voimistelu-, kuntosali-, palloilu- ja uintivuoroja. Lisäksi maahanmuuttajille, kuten muillekin kohderyhmille on tarjolla kausiluontoisesti erilaisia liikuntaryhmiä. Liikuntapaikoille sisäänpääsyä mahdollistaa maahanmuuttajien keskuudessa suosituksi osoittautuneet Kimmoke- ja opiskelijaranneke.
- Kotouttamisohjelman toimenpiteeksi on nostettu viestintä (5.1.2.), jota Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden puitteissa on toteutettu jo vuosia kuukausittain toimitettavan “monikulttuurisen uutiskirjeen” muodossa. Vaikuttavan viestinnän toteutumiseksi olisikin hyvä, jos yhteisen ohjelman puitteissa viestinnän suunnitteluun ja toteutukseen saadaan osallistumaan myös kaikki muut tahot yhdessä. Liikuntapalvelujen näkökulmasta kuitenkin säännöllinen, toistuva viestintä on tehokkaampaa kuin yksittäiset kertaluonteiset viestintäkampanjat

Nykytila

- Kohdassa (5.6.1.) mainittu Suomi tutuksi-palvelu on toiminut jo usean vuoden ajan, kuten lausunnossa aiemmin on todettu. Myös liikuntapalvelut on ollut tuossa työssä mukana jo vuosia. Lisäksi tästä keväästä lähtien toimintaa on entisestään lisätty siten, että kaksi kertaa viikossa tilaisuuksia järjestetään Impivaarassa ja Kupittaaan alueella. Liikuntapalvelujen nykyresursseilla ei ole mahdollista lisätä tilaisuuksia enempää.
- Järjestöyhteistyössä ja niiden kanssa tehtävässä viestinnässä (5.8.2.) on aina kehitettävää ja hyvä, että asia nostettu ohjelmassa esille, mutta hyvä olisi huomioida kuitenkin kaikki ne yhteistyömuodot ja myös nykyiset viestintäkäytännöt, joita esimerkiksi Vapaa-ajan palvelukokonaisuuden palvelualueet ovat yhteistyössä jo aiemmin tehneet.
- Liikuntapalveluilla on kokemusta myös aiemmista kotouttamisohjelmien teoista, jolloin yhdessä kaikkien toimialueiden maahanmuuttoyhdyshenkilöverkoston kanssa kotouttamisohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä suunniteltiin. Tällaiseen yhteiseen työskentelytapaan olisi jatkossakin hyvä pyrkiä ohjelmaa laadittaessa.
- Muutetaan kohta 3.1.1. Turun vapaa-aikapalvelut kotoutumisen tukena seuraavasti: Liikuntapalveluiden kautta innostetaan maahanmuuttajia liikkumaan ja ensisijaisesti yhdessä suomalaisten kanssa, tutustuttaen maahanmuuttajat erilaisiin liikuntalajeihin ja -paikkoihin Turussa. Ryhmätoiminnoissa järjestetään muun muassa uimaryhmiä naisille ja miehille. Näiden palveluiden lisäksi kotoutumista tuetaan tekemällä yhteistyötä erilaisten seurojen, yhdistysten ja järjestöjen kanssa.

Nykytila

• 3.2. Monikulttuurinen varhaiskasvatus

- Varhaiskasvatuksen rooli on keskeinen ja panostukset kielitietoiseen varhaiskasvatukseen ja luetellut tukitoimet tärkeitä. Haluamme nostaa näiden rinnalle myös lapsen äidinkielen tuen tarpeen ja merkityksen. Hyvä äidinkielen taito on selusta, joka tukee lapsen kognitiivista, sosiaalista ja emotionaalista kehitystä ja edistää myös toisen kielen oppimista. Oman äidinkielen tuen keinoja ovat mm.
 - 1) vanhempien ohjaus ja neuvonta: vanhempien kannustaminen aktiiviseen äidinkielen käyttöön sekä käytännön ohjeet vanhemmille kuin myös arvostuksen osoittaminen perheiden äidinkieliä kohtaan. Vähemmistökielten status on yhteiskunnassa heikompi kuin virallisten kielten, joten tärkeää on korostaa äidinkielen arvoa ja merkitystä lapsen koko kehitykselle.
 - 2) Varhaiskasvatuksessa järjestettävä äidinkielen tuki
 - Tuki voi olla erityisen arvokas lapselle, joka aloittaa päivähoitossa eikä vielä osaa suomea. Äidinkielellä tapahtuvan ohjauksen avulla lapsen on helpompi tutustua ja sopeutua uuteen toimintaympäristöön. Myös jo suomea osaavalle lapselle äidinkielen tuki auttaa ylläpitämään ja kehittämään oman äidinkielen taitoa. Lisäksi omakieliset työntekijät voivat olla arvokas linkki ja apu vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä.
 - Tuki voidaan toteuttaa eri tavoin, esim. kiertävät opettajat ja ohjaajat vrt. koulutoimen omakieliset opettajat. Varhaiskasvatuksen virkojen ja toimien rekrytoinneissa monikielisyys on syytä katsoa eduksi (hakijalla valmiudet työskennellä suomen lisäksi myös muilla kielillä).
- Lisäksi mielestämme vieraskieliset lapset voisivat hyötyä kaksivuotisesta esiopetuksesta. Tämä loisi hyviä edellytyksiä koulunkäynnille

Nykytila

- 3.3. Monikulttuurinen opetus
- Kuten varhaiskasvatuksessa myös koulussa on huolehdittava sekä lapsen äidinkielen sekä koulun opetuskielen tuesta. Turun koulun tukitoimet ovat vuosien saatossa kehittyneet ja monipuolistuneet. Oman äidinkielen opetuksen integroinnissa osaksi oppilaan koulunkäyntiä on vielä kehitettävää. Kun opetus on mahdollisimman kiinteästi osa oppilaan koulupäivää, opetus hyödyntää parhaiten oppilaan oppimista.
- Pidämme tärkeänä tavoitteena sitä, että useampi muunkielinen nuori voisi jatkaa lukioon. Tähän vaikuttavat oleellisesti tukitoimien tuloksellisuus varhaiskasvatuksesta alkaen. Myös opinto-ohjauksella on tärkeä rooli.
- s. 28: 3. kohta: Tärkeää on oppimisen elinkaari-ajattelu -> tuen johdonmukaisuus varhaiskasvatuksesta alkaen huomioiden sekä suomen (ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa/opetuksessa ruotsin) kielen tuki kuin myös äidinkielen tuki.
- Kaupungin kumppanuus 3. sektorin kanssa, toimintamuotojen kehittäminen ja juurruttaminen: Yhdistyksemme toteuttaa monia hankkeita mm. yhteistyössä koulujen kanssa. Esim. Linkki-kioski ja Oikeus kasvaa Suomessa -hankkeessa keskeistä on koulun ja kodin yhteistyön vahvistaminen. Kolmannen sektorit toimijat voivat olla tärkeitä yhteistyökumppaneita. Kehitettyjä toimintamuotoja on syytä myös juurruttaa osaksi kaupungin palveluita. Tässä tarvitsemme tiivistä yhteistyötä ja yhteiskehittämistä kaupungin kanssa

ÅTGÄRDER FÖR EN FUNGERANDE INTEGRATION PÅ SVENSKA I FINLAND

- Utlänningar som bosätter sig i Finland ska systematiskt ges information om Finlands tvåspråkighet, dess betydelse på arbetsmarknaden och om kursutbudet i finska och svenska i den service som erbjuds enligt integrationslagen (integrationspolitiska redogörelsen s. 41). De som upphandlar integrationsutbildning för vuxna invandrare, i synnerhet på tvåspråkiga orter, rekommenderas att beakta behoven av utbildning i finska och svenska språket så att en arbetslivsorienterad inläring av finska och svenska är möjlig.
- Kommunen ska i framtiden ansvara för den flerspråkiga samhällsorienteringen samt integrationsutbildningen (integrationslagen s 119). Kommunerna ska ordna vägledning och rådgivning med låg tröskel för alla invandrare (s. 199) samt organiseringen av tjänster som anknyter till integrationsprogrammet (kompetensbedömning, slutttestning av språkkunskaper, arbetslivstjänster o.s.v.). Kommunerna kan samarbeta kring tjänsterna vilket gynnar den svenska integrationen (s. 311)
- Ifrågavarande myndighet ska informera om möjligheten till integration på svenska. De som vägleder och rådgiver invandrarna bör ha kunskap om den svenska integrationsstigen.
- - Integration på svenska ska synliggöras.
- - Den svenska utbildningsstigen bör belysas i sin helhet från småbarnspedagogiken till tredje stadiet och möjligheterna till integrationsutbildning och grundläggande litteracitet inom den fria bildningen.

ÅTGÄRDER FÖR EN FUNGERANDE INTEGRATION PÅ SVENSKA I FINLAND

- Det ska säkerställas att kommunens sysselsättnings- och integrationstjänster har en helhetsbild av integration på svenska i kommunen/regionen. Det är viktigt att också välfärdsområdet har tillräckliga kunskaper om integrationen på svenska.
- - Regioner som har utspridda svenskspråkiga integrationstjänster ska beakta möjligheten att koordinera tjänsteerbjudanden över kommungränser.
- Integration.fi ska samarbeta med svenskspråkiga integrationsaktörer (läroinrättningar och tredje sektorns organisationer) så att det finns central och relevant information på webbsidorna om de tjänster som erbjuds angående integration på svenska.
- - Statistikcentralens tjänster ska erbjuda relevant data om integration på svenska.
- - Det behövs jämförelser och information om den fria bildningen, den upphandlade integrationsutbildningen, grundläggande utbildningen för vuxna, utbildning som handleder för examensutbildning (HUX), folkhögskoleåret (utvidgade läroplikten), grundläggande litteracitet och de regionala lösningarna gällande integration på svenska.

ÅTGÄRDER FÖR EN FUNGERANDE INTEGRATION PÅ SVENSKA I FINLAND

- I den integrationspolitiska redogörelsen konstateras att delaktighet består av tillräcklig försörjning och välfärd, behärskande av finska och svenska, deltagande i arbetslivet, utbildning, hobbyverksamhet och annan verksamhet samt tillhörighet och medlemskap i olika gemenskaper (s.36).
- Integrationen och sysselsättningen i tvåspråkiga områden skulle främjas av att det skulle ingå studier i såväl finska som svenska i integrationsplanen (Integrationspolitiska redogörelsen s.77) . Möjligheter till färdigheter i båda språken ska säkerställas parallellt.
- Den egentliga integrationen sker i samspel med det finländska samhället (Integrationslagen s. 301). Integration och samhällets mottaglighet är en ömsesidig anpassningsprocess där samhället förändras när befolkningen blir mer heterogen.
- En lyckad inkludering kräver att också infödda finländare ser processen som ömsesidig, där vi tillsammans med migranterna förändrar oss själva och samhället vi lever i. Vi behöver tillsammans skapa lösningar för ömsesidig inkludering både på lång och kort sikt.

ÅTGÄRDER FÖR EN FUNGERANDE INTEGRATION PÅ SVENSKA I FINLAND

- Åtgärder: Prioritera delaktigheten i både myndigheternas och beslutfattarnas agenda samt i den kommunala och statliga budgeten.
- - Informationen som ges den nyanlända bör vara tillräcklig för att migranten och familjen kan göra ett fullgott val av integrationsspråk.
- - Påbörja en diskussion om ett interkulturellt tankesätt och skapa en dialog tillsammans med migranterna för att främja vi-tänket framom vi-de-tänket.
- Individuella lösningar behövs så att de som önskar kan integreras på båda nationalspråken.

ÅTGÄRDER FÖR EN FUNGERANDE INTEGRATION PÅ SVENSKA I FINLAND

- Följande åtgärder är centrala:
- 1 Tillräckliga resurser behövs för att läroinrättningarna ska kunna förverkliga individuella lösningar. Individen ska ha rätt att lära sig nationalspråken avgiftsfritt oberoende integrationstid.
- 2 Det ska finnas möjlighet till att arbeta och studera språk samtidigt.
- 3 Integrationstiden bör förlängas om man vill integreras på två språk, alternativt ska integrationstiden inte vara ett hinder för att studera ett av våra nationalspråk.
- 4 Vi bör fokusera på de tvåspråkiga kommunerna vid främjandet av tvåspråkig integration.
- 5 Studerande på engelspråkiga utbildningsprogram ska ha möjlighet att lära sig svenska och finska under sin studietid men också efter det.

ÅTGÄRDER FÖR EN FUNGERANDE INTEGRATION PÅ SVENSKA I FINLAND

- OECD konstaterade 2018 enligt den integrationspolitiska redogörelsen (s.42) att invandrarna i Finland har en låg sysselsättningsgrad, att inlärningsresultaten underskrider den målnivå som ställts upp för språkkunskaperna i integrationsutbildningen och att integrationstjänsterna för de invandrare som står utanför arbetskraften befinner sig långt från arbetslivet. För att invandrarnas sysselsättning ska kunna stärkas måste arbetslivets mottaglighet öka. Tjänsterna finska och svenska på arbetsplatsen används idag sällan, trots att de konkreta målen med utbildningarna är att ge invandraren det språkbehov som behövs med tanke på yrkeslivet enligt bransch.
- Det behövs mera sakkunskap kring fördelarna med en mångkulturell arbetsmiljö och hur man bygger upp och upprätthåller en arbetsmiljö med bred diversitet. Åtgärder: Det behövs forskningsbaserad information riktad till arbetsgivaren om fördelarna med en mångkulturell arbetsplats.

Terveys

- Viestinnän tavoitavuutta tulee parantaa myös perusopetuksen puolella. Kaikki kaupungin yhteiset tiedotteet tms. koteihin sähköisesti joko Wilman/Digionen tai muun vastaavan viestintäjärjestelmän kautta jaettavat tiedotteet tulee tarjota selkokielistä versioina. Selkokielistykseen tulee olla yhteinen toimintamalli.
- Terveyspalveluissa on otettava huomioon sekä fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen puoli.
- Maahanmuuttajatyö on erityisosaamista vaativaa. Otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan omasta kulttuurista tulevat terveydenhuollon ammattilaiset apuna tässä. Jos ei omakielistä terveydenhoitajaa ole, niin on taattava tulkkipalvelut, ei puhelintulkkausta kääntäjällä, koska siinä väärinymmärtämisen mahdollisuus suuri.
- Sivu 29, tyttöjen innostaminen liikkumaan on tärkeä tavoite. Toisaalta haluamme painottaa enemmän yhdessä tekemistä, ryhmärajoista välittämättä. Näitä mahdollisuuksia kannattaisi miettiä lisää, jotta ei keskityttäisi ainoastaan maahanmuuttajiin, vaan huomio olisi kautta linjan enemmän kaksisuuntaisessa kotoutumisessa.
- 5.1.1. Erityisesti maahanmuuttajatyttöjen liikkumiseen ja muuhunkin harrastamiseen tulisi kiinnittää aiempaa enemmän huomiota. Tämä koskee pääasiassa kuitenkin muita kuin eurooppalaistaustaisia maahanmuuttajia. Kaikenlainen harrastaminen osaltaan edistää kaikkien lasten ja nuorten myös varhaiskasvatuksen ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa suomen tai ruotsin kielen oppimista ja siten vahvistaa oppilaitoksissa ja työelämässä tarvittavaa kielitaitoa.

Terveys

- 5.1.2 - 5.2.3. Viestintäkampanja tulisi kohdentaa kaikkiin kaupungin palveluihin. Yksi korona-ajan opetuksista oli, että kotimainen viestintä tavoitti erittäin huonosti maahanmuuttajaväestöä, joka tuskin ollenkaan seuraa suomalaista mediaa tai muutakaan tiedottamista. Erityisen valitettavaa on, että kasvatuksen ja opetuksen osalta muunkieliset ovat huomattavan aliedustettuina perusopetuksen erikoisluokilla, vaikka lahjakkuutta osallistua vaikkapa liikuntaluokkien toimintaan varmasti olisi.
- Kotouttamisohjelman liikunnan toimenpiteiksi on nostettu tyttöjen liikuttaminen (5.1.1.). Asia on erittäin tärkeä ja vaatiikin toimenpiteitä jatkuvasti, mutta ennen ohjelman toimenpiteiden laadintaa pitäisi ensin määritellä kenelle toimenpiteet suunnataan. Kohdennetaanko ohjelmaan kirjattavat toimenpiteet ensisijaisesti ns. koto-toimintaan kuuluville (alle 3 vuotta Suomessa asuneet), vai kirjataanko ohjelmaan yleisesti kaikkia palvelualueiden toimenpiteitä, joilla ns. peruspalveluissa pyritään kehittämään toimintaa. Esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten tyttöjen harrastamisen esteinä on monia haasteita, kuten kotien asenteet, kulttuurisensitiivisyys, turvallisuus lähellä kotia ohjaajineen, kustannukset jne. Näitä kulttuurieroista johtuvien esteiden poistamista liikunnan harrastamisessa pyrkii maahanmuuttajista vastaava liikuntapalveluvastaava yhdessä palvelualueen muiden lasten ja nuorten palveluista vastaavien kanssa ratkomaan osana ns. normaalipalveluiden toiminnan kehittämistä, eivätkä ne ole varsinaisia kotouttamistoimenpiteitä. Lisäksi yhteisöllisyyden kärkihankkeen liikunnan toimenpiteissä mm. näitä kysymyksiä pyritään erityisesti huomioimaan, jotta kaikille olisi yhdenvertaisesti tarjolla mahdollisuuksia liikkumiseen.

Terveys

- Muutetaan kohta 5.11. seuraavaksi: Haetaan yhdessä maahanmuuttajataustaisten tyttöjen ja mahdollisesti heidän perheiden kanssa keinot, joilla he innostuvat liikkumaan sekä tuetaan innostavia liikuntapalveluja heille myös kolmannen sektorin kautta. Hyödynnetään näiden rahoittamisessa suunniteltua lasten liikuntaseteliä.
- Lisätään teksti: Maahanmuuttajien määrä suhteessa kantaväestöön on keskeisessä osassa maahanmuuttajien kotoutumisen onnistumiseen. Jotta voisimme liikunnan kautta vaikuttaa ja odottaa parempia tuloksia kotoutumisesta, olisi ensiarvoisen tärkeää löytää maahanmuuttajille yhteiset liikuntaharrastukset kantaväestön kanssa. Koska elämme tasa-arvoisessa yhteiskunnassa kaupungin liikuntapalveluiden tarjonnalla ei ole järkevää edistää maahanmuuttajille omia erityisryhmiä sukupuolen tai uskonnon perusteella. Jotta kotoutuminen olisi tulevaisuudessa tehokkaampaa nämä maahanmuuttajiin käytettävissä olevat resurssit olisi suunnattava yhdessä harrastamiseen kantaväestön kanssa. Yhteiset harrastukset kantaväestön kanssa lisäävät maahanmuuttajien kielitaitoa ja antavat mahdollisuuden parempaan työllistymiseen ja oman elämänhallintaan.

Aineellinen hyvinvointi

- Tulotason on oltava sellainen, että se mahdollistaa hyvän ravinnon, asianmukaisen ja sääät huomioonottavan vaatetuksen, asumistason ja myös mahdollisuudet osallistua harrastustoimintaan, liikuntaan, kulttuuriin ja sosiaalisten suhteiden ylläpitämiseen. Konkreettisesti siis esim. alennushinnat paikallisliikenteeseen, museoihin, uimahalliin jne.
- -> *huomio! Hyvä kuvata olemassa olevat tukimuodot vähävaraisille kunnan asukkaille kommentin perusteella*

Osaaminen

- Toivoisimme, että ohjelmassa huomioitaisiin aikuisten perustaitojen opetus ja vapaan sivistyksen rooli ja osaaminen tässä.
- Toivomme, että uutta kotoutumiskoulutuksen järjestämismallia suunniteltaessa kuultaisiin myös paikallisia kotoutumiskouluttajia sekä nykyisiä koulutuksen järjestäjiä ja oppilaitoksia.
- Oppimisvaikeuksien kartoittaminen ei onnistu yhdellä tapaamisella. Kotokoulutuksessa opiskelijoiden tulisi saada jatkossakin tarvittava tuki omalta opettajaltaan ja muulta henkilökunnalta. Nykyisessä puitesopimuksessa on hyvä ja selkeä rahoitusmalli yksilöllisen tuen turvaamiseksi.
- Tukea ja resursseja kouluille puuttua nuorten pahoinvointiin, joka tällä hetkellä näkyy mm. häiriökäyttäytymisenä.
- Opinto-ohjaukseen resurssointi perusopetukseen valmistavassa opetuksessa, jotta oppilaat saavat vahvaa tukea jo opintojen alussa ja jotta sujuva, hyvin tuettu siirtymä parhaiten soveltuvaan jatko-opintopaikkaan toteutuu.
- maahanmuuttajille olisi hyvä tehdä selkeät ohjeet omalla kielellä, mitä pitää tehdä, jos esimerkiksi on tullut juuri maahan, mistä hän voisi saada peruspalveluja ja mihin pitää mennä ja missä mikäkin asia hoituu. Ohje pitäisi antaa hänelle kirjallisesti ja siitä olisi hyvä tehdä vaikka oma sivusto International House sivuille (<https://ihturku.fi/>), mikäli sellaista ei vielä ole (maahanmuuttajan kielellä).

Osaaminen

- Pakolaistaustaisille kotiaideille suunniteltavassa työssä tulisi hyödyntää vuoteen 2022 asti ulkomaalaistoimistossa tehtyä yhteistoiminnallista toimintamallia ja sen käytäntöjä.
- 5.3.1. monikulttuurisuus koulutus
Tämän alakohdan sisältö ei aukea meille. Emme ymmärrä, mitä sillä tarkoitetaan. Kaikki kouluihin suunnitella oleva koulutus tulee suunnitella kasvatuksen ja opetuksen kanssa sekä kouluihin että varhaiskasvatukseen. Sisältöjen ja kuvausten tulee olla konkreettisia, tarkoituksenmukaisia ja toteuttamiskelpoisia.
- Oppimisvaikeuksien testaus.
Tulee olla erittäin huolellinen valitessa testejä ko. tarkoitukseen. Ei ole olemassa valtakunnallisesti standardoituja oppimisvaikeuksia mittaavia testistöjä, jotka olisivat kielestä riippumattomia.
- Otan kantaa maahan tulleiden ukrainalaisten kielenopetukseen. Kielenopetuksessa olisi mielestäni tärkeää oppia arkielämässä tarvittavaa kieltä. Miten asioit kaupoissa, elintarvikkeet suomeksi, liikkumisessa ja liikenteessä tarvittavat sanat, vaatetus ym.
- Nykyisten perusopetuksen palvelujen jatkuminen ja kehittyminen tulee turvata.
- Työssäni olen huomannut, että suomen kielen koulutus ei ole riittävää. Jostain syystä kaikki eivät pääse sen piiriin ajoissa ja sitten myöhemmin on tarjolla vain suomea tietyille aloille, jotka koulutukset eivät sovi kaikille ja vain harva niihin pääsee.

Osaaminen

- Mielestäni Suomen kieltä opetetaan useasti liian monimutkaisesti. Tankataan kielioppia kyllästymiseen asti vaikka tärkeintä olisi oppia mahdollisimman paljon sanoja jotta tulisi jotenkin ymmärretyksi.
- Kaiken kaikkiaan pitäisi enemmän huomioida maahanmuuttajien vahvuudet ja osaamisenalueet eikä pitää heitä ainoastaan kotouttamistoimenpiteiden kohteena.
Heidän joukossaan on laulajia, runoilijoita, tanssijoita, käsitöiden tekijöitä, lahjakkaita ihmisiä, jotka eivät pääse tuomaan osaamistaan esille. Pitäisi olla esim. avoimia "lava-iltoja", johon kuka tahansa voi tulla esiintymään ja tuomaan osaamistaan esille.
- Pakolaistaustaisten ihmisten tilanne on otettava huomioon – traumaattiset kokemukset ovat haaste, oleskelulupaprosessien pitkä kesto, pitkä oleskelu vastaanottokeskuksissa, mahdottomuus päästä mukaan yhteiskuntaan, jne.
- Sivu 33: Monikulttuurisuuskoulutuksen vahvistaminen sekä muunkielisten määrän kasvattaminen lukioissa ja korkeakouluissa ovat tavoitteina tärkeitä, aikaisemmin esille nostetun koulutussegregaation vuoksi.
- Tärkein kotouttamisen väline on suomen kielen riittävän oppimisen varmistaminen. Suomen kielen oppimisen polkuja on käsitelty toimenpiteissä yksittäisten toimenpiteiden osalta, mutta myös tältä osin puuttuu kokoava näkemys ja mittari.

Osaaminen

- Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta pyytää huomioimaan ohjelman muissakin kohdissa kuin kieliopetuksessa, että Suomessa on kaksi virallista kieltä (suomi ja ruotsi) mm. siten, että strategiassa ei käytetä “suomenkielisiä”, kun viitataan suomalaisiin ja/tai turkulaisiin.
- itse ohjelmaan tehdään seuraavanlaiset muutokset: 5.3.5.Lisätään mittariksi kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden oppimistulokset suomen tai ruotsin kielessä.
- 5.3.7. Lisätään mittariksi ruotsin kielen opiskelun oppimistulokset.
- 5.3.1. Monikulttuurisuuskoulutuksen vahvistaminen on tärkeää. Kuitenkin Turussa asuinalueet ovat eriytyneet voimakkaasti. On alueita, joissa on kovin vähän suomenkielisiä lapsia, ja toisaalta alueita, joilla ei ole käytännössä juuri lainkaan vieraskielisiä lapsia. Tällaisessa tilanteessa ohjelmassa kuvattu monikulttuurisuusasia ei vahvistu. Alueellista segregaatiota pitäisi pystyä vähentämään.

Osaaminen

- 5.3.2. Muunkielisten osuus päivälukioissa ja korkeakouluissa ei tule kasvamaan eikä myöhempi työllistyminen parane, ellei vieraskielisten lasten ja nuorten kotimaisten kielten taito kasva. Kotimaista kieltä tulisi käyttää myös päiväkodin ja koulun ulkopuolella riittävän kielitaidon varmistamiseksi. Siksi harrastustoiminta ja muu riittävä kielellinen konteksti ovat välttämättömiä sellaisen kielitaidon kartuttamiseksi, jotta se tarjoaa mahdollisuudet myös lukiokoulutuksessa menestymiseksi.
- 5.3.2. Muunkielisten osuus päivälukioissa ja korkeakouluissa ei tule kasvamaan eikä myöhempi työllistyminen parane, ellei vieraskielisten lasten ja nuorten kotimaisten kielten taito kasva. Kotimaista kieltä tulisi käyttää myös päiväkodin ja koulun ulkopuolella riittävän kielitaidon varmistamiseksi. Siksi harrastustoiminta ja muu riittävä kielellinen konteksti ovat välttämättömiä sellaisen kielitaidon kartuttamiseksi, jotta se tarjoaa mahdollisuudet myös lukiokoulutuksessa menestymiseksi.
- 5.3.7. Kotoutuminen ruotsiksi on vaikeaa ja sen toteutuminen vaatii yksilöltä poikkeuksellista omaehtoisuutta, koska kotoutumisen struktuuri on kovin rikkonainen eikä samanlaisia palvelumahdollisuuksia ole olemassa kuin suomenkielisen kotoutumisen osalta. Kuitenkin osa on aloittanut kotoutumisensa Ahvenanmaalla tai ruotsinkielisissä kunnissa

Osaaminen

- Kotoutuminen on eri yksilöillä eri vaiheessa. Muunkielisistä lapsista ja nuorista pääosa on syntynyt Suomessa. Tämä tarjoaa muita paremmat mahdollisuudet kotoutumiseen. Suomessa syntyneiden muunkielisten kotoutuminen tulee olemaan helpompaa kuin maahan juuri tulleen aikuisväestön. Maahanmuuttajat tulevat Suomeen ja Turkuun kovin erilaista kieli- ja kulttuuriympäristöistä, jolloin kotoutuvia ei tule pitää homogeenisenä joukkona. Tässä tilanteessa erilaiset räätälöidyt kotouttamistoimenpiteet ovat tarpeellisia eri väestöryhmille, jopa yksilöille
- 5.1.1 lisätään tekstiin kursivoitu osa: Kaikenlainen harrastaminen *yhdessä kantaväestön kanssa* osaltaan edistää kaikkien lasten ja nuorten myös varhaiskasvatuksen ja koulun ulkopuolella tapahtuvaa suomen tai ruotsin kielen oppimista ja siten vahvistaa oppilaitoksissa ja työelämässä tarvittavaa kielitaitoa
- 5.3.1. poistetaan yliviivattu teksti: ~~Monikulttuurisuuskoulutuksen vahvistaminen on tärkeää. Kuitenkin Turussa~~ asuinalueet ovat eriytyneet voimakkaasti.
- 5.3.5. lisätään tekstiin: Lautakunta esittää, että mittariksi lisätään kohderyhmään kuuluvien opiskelijoiden oppimistulokset suomen tai ruotsin kielessä. Ja 5.3.7. Lautakunta esittää, että mittariksi lisätään ruotsin kielen oppimistulokset

Osaaminen

- 5.4.4. ja 5.4.5 Lisätään tekstiin kappale: Riittävä kielitaito on kotoutettavan itsensä sekä vastaanottavan yhteiskunnan kannalta ensiarvoisen tärkeää ja myös avainasemassa työllistymisen kanssa. Liian pitkään tarjottavat vastikkeettomat tulkkauspalvelut saattavat passivoida ja laskea motivaatiota kotimaisten kielten opiskeluun. Paras tapa nostaa maahanmuuttajataustaisten osuutta on panostaa ensisijaisesti kielikoulutukseen. Maahanmuuttajataustaisten osuuden nostaminen ei voi olla itseisarvo.
- Poistetaan kohdasta: Kasvatus- ja opetuslautakunta toteaa.....”Tämä tarjoaa muita paremmat mahdollisuudet kotoutumiseen. Suomessa syntyneiden muunkielisten kotoutuminen tulee olemaan helpompaa kuin maahan juuri tulleen aikuisväestön,”
- Poistetaan kohdasta kursivoitu teksti: On tunnistettava ja tunnustettava, että päiväkotien ja peruskoulujen eriytyminen on seurausta asuinalueiden eriytymisestä ~~eikä toisin päin~~. *Toisaalta koulujen eriytyminen johtaa myös siihen, että lapsiperheet valitsevat asuinalueensa entistä tarkemmin.*
- Tärkein yksittäinen toimi maahanmuuttajaväestön kotoutumisen ja työllisyyden parantamiseksi on panostaminen kielikoulutukseen. Toimien vaikuttavuutta tulisi kuitenkin seurata selkeillä mittareilla, kuten kotimaisten kielten oppimistuloksilla. Tehottamaksi osoittautuneet keinot, kuten positiivisen diskriminaation rahoitus, tulee ottaa uudelleen harkittavaksi.

Osaaminen

- s. 32 Osaamiseen liittyvät toimenpiteet: Monikulttuurisuuskoulutuksen vahvistaminen. Tämä on tärkeä toimenpide. Vastaanottavuuden, keskinäisen ymmärryksen ja rasismien torjunta koulutuksen keinoin ovat keskeisiä.

Työnteko

- Työnteko ilman kielen osaamista on vaikeaa, mutta mahdollista. Työntekolupa pitäisi myöntää ammattilaiselle ja työpulaa kärsivillä aloilla herkemmin.
- Aktiivimallia ei kannata käyttää kotouttamisohjelman aikana näillä, jotka opiskelee kieltä tai ammattia.
- Huomiota pitäisi kiinnittää jo olemassa oleva osaaminen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, ei vain suomenkielen opiskelun ja koulutuksen edistämiseen. Ihminen kokee merkityksellisyyttä ja kuuluvuutta, kun voi tuoda omaa osaamistaan yhteiskunnan hyödyksi ammatin, työn ja vapaaehtoistyön kautta.
- Myös olisi tärkeää saada maahanmuuttajat heti työnteon piiriin mikäli Heidän psyykkinen ja fyysinen kuntonsa sen sallii. Usein työssä yhdessä suomalaisten kanssa oppii kieltä paremmin kuin kirjasta pöntäten.

Työnteko

- 5.4.4. poistetaan koko kappale, perustelu: On luonnollista, ettei maahanmuuttajataustaisten suhteellinen osuus kaupungin työntekijöistä vastaa heidän suhteellista osuuttaan väestöstä, koska kielitaito on heikompaa. Paras tapa nostaa maahanmuuttajataustaisten osuutta on panostaa ensisijaisesti kielikoulutukseen. Maahanmuuttajataustaisten osuuden nostaminen ei voi olla itseisarvo

Työnteko

- Ohjelmassa on osittain ristiriitainen sävy esimerkiksi sen suhteen, että osa pakolaistaustaisista saattaa olla traumatisoituneita ja todetaan, että heidän tulisi nopeasti kotoutua ja työllistyä.
- Sivun 31 ehdotus onnistujien esimerkkikampanjasta, jolla herätetään kotoutujat unelmoimaan, on naiivi; se jättää kokonaan varjoon rakenteelliset esteet ja rasismien, jotka pääasiallisesti estävät maahan muuttaneita työllistymästä. Lisäksi painoarvon ei tulisi olla vain työllistymisessä, vaan erityisesti työn laatuun, työn mielekkyyteen, työhyvinvointiin ja yksilöllisiin uramahdollisuuksiin tulisi panostaa.
- Talenttien nostaminen ja toimenpide “jaetaan onnistumistarinoita” (sivulla 41) luovat mielikuvaa “hyvästä pakolaisesta”, joka etenee ripeästi ja ongelmitta matkallaan suomalaisuuteen. Tätä on viimeaikaisessa tutkimuksessa kritisoitu ajattelumallin ongelmallisuuden takia. Kansainvälinen suojelu kuuluu yhdenvertaisesti kaikille sitä tarvitseville, huolimatta työllistymisestä tai Suomessa käytettyjen kielten taidosta.

Elinympäristö

- Uusista rakenteilla olevista taloista pitäisi varata asuntoa myös maahanmuuttajille.
- Asumisessa pitäisi pyrkiä yhteisöllisyyteen niin että taloissa olisi tiloja, joissa voidaan yhdessä kokoontua, pihalla pienimuotoista vihannes ja yrttiviljelyä tms. Nämä toisivat ihmisiä yhteen ja yhteisöllisyyteen.
- lauseet, kuten sivun 42 “asuinalueiden kielellisen segregaaation vähentämiseksi tarvitaan rohkeita päätöksiä tinkimättä empaattisuudestaan” jättää lukijan ihmettelemään, mitä tällä lauseella tarkoitetaan.
- 5.3. Muutetaan tavoite seuraavanlaiseksi: "Kokeillaan uusia rohkeita ideoita asuinalueiden arvostuksen lisäämiseksi ja lisätään myös alueiden houkuttelevuutta suomenkielisille puuttumalla alueilla ilmeneviin ongelmiin.”
- asuinalueiden eriytymiseen tulee puuttua aiempaa enemmän. Koulujen eriytymisestä on puhuttu runsaasti, mutta vähemmälle huomiolle on jäänyt, että päiväkodit ovat yhtä eriytyneitä. On tunnistettava ja tunnustettava, että päiväkotien ja peruskoulujen eriytyminen on seurausta asuinalueiden eriytymisestä eikä toisin päin. Myös lukiokoulutus varsinkin päivälukioiden osalta on varsin eriytynyt, koska muunkielisiä lukiolaisia on merkittävästi vähemmän kuin mikä heidän suhteellinen osuutensa väestöstä on

Elinympäristö

- valtio ja kaupunki omin talousarviomäärärahoihin ovat toteuttaneet sekä päiväkotien että koulujen osalta positiivista diskriminaatiota. Tarkoituksena on parantaa erityisesti muunkielisillä alueilla toimivien päiväkotien ja peruskoulujen toimintaa. Kuitenkin on todettava, että rahoitus ei ole muuttanut millään tavalla asuinalueiden välistä eriytymistä eikä sitä, että muunkieliset ovat vahvasti kasaantuneet tietyille asuinalueille
- 5.5.3 lisätään: Lautakunta esittää, että tavoite muutetaan seuraavanlaiseksi: "Kokeillaan uusia rohkeita ideoita asuinalueiden arvostuksen lisäämiseksi ja lisätään myös alueiden houkuttelevuutta suomenkielisille puuttumalla alueilla ilmeneviin ongelmiin."
- Kotoutumisohjelmaan jäänet useat epämääräiset linjaukset "tiedostamattoman rasismien" vähentämisestä tai maahanmuuttajavaltaisten alueiden houkuttavuuden lisäämisestä "sanoittamalla niiden tarina uudelleen" eivät tarjoa konkretiaa, eivätkä ratkaise yhtään segregaation tai kotoutumiseen liittyvää ongelmaa. Mikäli haitallista kehitystä ei saada muutettua, maahanmuuttajien määrän kasvu yhdistettynä heikkoon kotoutumiseen kiihdyttää entisestään koulujen sekä asuinalueiden eriytymiskehitystä ja johtaa myös muiden maahanmuuttoon liittyvien ongelmien, kuten syrjäytymisen, työttömyyden ja rikollisuuden jatkuvaan pahenemiseen.

Elinympäristö

- Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudella on merkittävä rooli segregaatian vähentämisessä, koska kaavoituksen kautta luodaan raamit, joiden puitteissa asuinalueita voidaan toteuttaa ja myös tontinluovutusehdoilla on suuri merkitys rakentuvien alueiden asuntokannan monipuolisuutta tavoiteltaessa. Ensisijaisesti käytössä olevilla keinoilla voidaan vaikuttaa uusien alueiden toteutumiseen ja ehkäistä segregaatia ruokkivaa kehitystä. Olemassa olevilla alueilla havaittuun segregaatioon ja erityisesti sen vähentämiseen palvelukokonaisuuden käytössä olevat keinot eivät ole niin tehokkaita.
- Kaupungin vuokrataloyhtiö TVT on avainasemassa maahanmuuttajien asumisasioissa, sillä valtaosa Turun maahanmuuttajataustaisista asukkaista asuu TVT:n asunnoissa. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus on jo muutaman vuoden tehnyt määrätietoista yhteistyötä TVT:n kanssa, jotta TVT:n asuntokanta saataisiin jakautumaan tasaisemmin koko kaupungin alueella. Tässäkin yhteistyössä uudistuotannon kohdentaminen alueille, joilla TVT:n asuntokantaa ei ennestään ole, on helpompaa kuin olemassa olevan yliedustuksen purkaminen esim. vanhoista lähiöistä. Tämä on hidas tie ja vaatii yhteistyötä kiinteistön omistajien tai vuokramiesten kanssa. Rakennuksia voidaan toki purkaa ja kaavoja muuttaa mutta markkinaehtoisen kysynnän luominen jollekin alueelle ei tapahdu ainoastaan virkamiespäätöksin

Elinympäristö

- Turku on lukuisissa tutkimuksissa todettu eniten segregoituneeksi Suomen suurista kaupungeista. Tämä on tosiasia ja erittäin suuri haaste ajatellen maahanmuuttajien kotoutumista. Ohjelman toimenpiteitä olisi syytä priorisoida myös merkittävyyden mukaan ja kaikki segregaaation estämiseen ja havaitun segregaaation vähentämiseen keskittyvät toimenpiteet ja niiden riittävä resursointi ovat ehdottomasti tärkeimmässä luokassa ja monet muista toimenpiteistä ovat alisteisia tai riippuvaisia tästä segregatioproblematiikasta.
- Segregaaation ehkäisyyn ja segregoituvien alueiden kehityskulun kääntämiseksi on joissakin suurissa kaupungeissa otettu käyttöön niin sanottu kaupunkiuudistusmalli, jossa kohdistetaan erityinen huomio valittuihin segregoituneisiin alueisiin kaikkien kaupungin palvelualueiden yhteistyönä. Kyseistä mallia voisi hyödyntää myös Turussa. Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuus on mielellään mukana kaupunkiuudistushankkeissa, jos sellaisen mallin hyödyntämiseen päädytään.
- Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on myös lausunut kotouttamisohjelmasta 15.3.2023 § 38 ja todennut siinä ansiokkaasti, että ohjelmassa ei vielä ole huomioitu liikkumista eikä joukkoliikennettä riittävällä tavalla, vaikka joukkoliikenteellä on merkittävä rooli maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Elinympäristö

- Kaupunkiympäristölautakunnan mukaan ohjelmassa ei ole painotettu segregaaation torjuntaan tähtääviä toimenpiteitä riittävällä tavalla, vaikka segregaaation estämisellä ja jo havaitun segregatiokehityksen muuttamisella on keskeinen rooli maahanmuuttajien kotoutumisessa ja kaikki muut toimenpiteet jäävät toisarvoisiksi, jos siinä ei onnistuta.

Sosiaalinen hyvinvointi ja sosiaaliset suhteet

- Maahanmuuttajan olisi hyvä jakaa ajatuksia ja keskustella myös omalla kielellä, koska on kovin stressaavaa, kun ei osa suomen kieltä.
- Pitäisi tukea yhdistyksiä, jotka tarjoavat palveluita myös omalla äidinkielellä.
- Sosiaalisissa suhteissa on tärkeää, että maahanmuuttajalla on mahdollisuus ylläpitää kontakteja omaan kansanryhmäänsä, jolloin saa keskustella ajatuksistaan, tunteistaan ym omankielisten ihmisten kanssa. Se on tärkeää vertaistukea ja ylläpitää omaa kulttuurista identiteettiä.
- On tärkeää saada solmittua myös suhteita suomenkielisiin ja saada heistä uusia ystäviä.
- Pitäisi perustaa esim. Kaupunginkirjaston yhteyteen kielikahvila tms, johon sekä suomalaiset että maahanmuuttajat voisivat tulla ja tutustua toisiinsa ja harjoitella puhumista.
- Pitää saada tuloihin sopeutettu edullinen paikallisliikennehintaa. Samoin kaikkiin konsertteihin yms pitää saada heille tuntuvat alennukset, eivät pysty samoihin maksuihin kuin edes eläkeläiset.
- Sosiaalisten kontaktien luomista valtaväestön kanssa täytyy ehdottomasti tehostaa, koska tämä nopeuttaa kotoutumisen prosessia monella tavalla. Suomenkieltä on helpompi oppia käyttämällä, elinpiiri laajenee ja palvelut sekä toimintakulttuuri tulevat helpommin tutuksi.

Sosiaalinen hyvinvointi ja sosiaaliset suhteet

- Ohjelman alkupuolella avautuvat ulkopuolisuuden ja eriarvoisuuden kokemukset on syytä ottaa vakavasti. Niillä on pitkäkestoisia vaikutuksia yksilön ja yhteiskunnan kannalta, myös ylisukupolvisesti. Syrjinnän vähenemiseen ja osallisuuden parantamiseen on paneuduttava sekä rakenteellisella tasolla että ruohonjuuritasolla. Ihmisten välistä kohtaamista on edistettävä luomalla palvelurakenteita, jotka yhdistävät, eivät erota.
- Toisaalta toimenpiteitä mietittäessä on syytä ottaa huomioon, että ohjelma koskettaa moninaista väestönryhmää, joiden tarpeet ovat erilaiset (vrt. THL:n FinMonik-tutkimis ja ulkomaalaistaustaisen väestön ryhmäkohtaisia terveyserot). Tätä voitaisiin parantaa kohdentamalla erillispalvelut niille maahanmuuttajille, joilla selkeästi on yksilöllisestä syytä tarve erillispalveluille ja tehostettava maahanmuuttaneiden ohjautumista kaikille kuntalaisille kohdennettuun palveluun niissä asioissa, joissa maahanmuuttotusta itsessään ei aiheuta erillispalvelun tarvetta. Ohjelmassa olisi suotavaa käydä ilmi selkeämpi työnjaon kuvaus tästä näkökulmasta.
- Sivu 44: "Luodaan mahdollisuuksia muunkielisten ja suomenkielisten kohtaamiselle" - tätä ajatusta voisi nostaa enemmän esille kauttaaltaan, kuten kouluissa, liikuntaharrastuksissa jne. Lisäksi on syytä huomioida, että rasismia esiintyy myös maahanmuuttajaryhmien sisällä. Ennaltaehkäisevää työtä tarvittaisiin myös siellä.

Turvallisuus

- Sivu 45: Arjen turvallisuus aiheena on keskeinen, ja se liittyy sekä yhteiskunnalliseen osallisuuteen ja hyviin väestösuhteisiin että ihmisten henkilökohtaisiin kokemuksiin. Tämän vuoksi aihetta käsittelevä teksti tulisi jäsentää selkeämmin sekä kiinnittää huomioita ilmauksiin ja sanavalintoihin. Nykyisellään alaluku on sisällöltään sekava ja siinä on useita aiheita ilman että näitä on selkeästi liitetty yhteen.
- Lisäksi kohta, joka käsittelee rasismien vähentämistä, kulminoituu Helsingin kaupungin toimiin (miksi ei Turun?). Nähdäksemme “rasismien vähentämisen” sijaan tulisi panostaa antirasismiin. Sivulla todetaan “maahanmuuttajavaltaisissa kaupunginosissa tehtyjen rikosten määrä” avaamatta lausetta tarkemmin: viitataan siinä myös maahanmuuttajiin kohdistuneisiin viharikoksiin? Myös mittarit kuten sivun 46 “toimivat tukiverkostot” on osittain määritelty epämääräisesti.
- 7.1 Poistetaan kirjaus tiedostamattoman rasismien vähentämisestä ja puhutaan pelkästä rasismien vähentämisestä.
- 5.7.1. Tiedostamattoman rasismien vähentämisen sijaan olisi tarkoituksenmukaisempaa puhua rasismien vähentämisestä. Kotoutumisohjelman toimeenpanon ja jalkauttamisen näkökulmasta saattaa muodostua ongelmalliseksi, mikäli ohjelmatekstiin jää termistöä, jolle kuka tahansa voi antaa oman merkityksensä

Turvallisuus

- Yleiseen turvallisuuteen voidaan vaikuttaa yleisten alueiden valaistuksella ja kunnossapidolla sekä esim. asukasbudjetoinnin kautta tulevilla paikallisten asukkaiden toivomilla parannuksilla. Erityisesti asukasbudjetoinnin kautta tulevilla toimenpiteillä on usein myös paikallisia liikuntamahdollisuuksia ja yhteisöllisyyttä kohentavia vaikutuksia.

Kuva: Heikki Räisänen

Esimerkkikuva ja kuvateksti:
Turussa on hyvä elää ja onnistua yhdessä.

Kiitos!